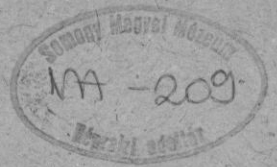

MA-209

Szociális munkai bizottság
Központi adattár

Gyűjtő: Kertai Sándor

Gyűjtés ideje: 1959. T. 8.

Tartalom: Neuestisfaludok, a

hajdani „Kutyakörszék”

falujábau

1 lap

Földrajzi mutató, Neuestisfaludok

Baranyutató; XVII / 2

Iratgyűjtő

MSZ 5617

PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

Leletbizottság

Előzetes az egyesítésről. 272. és 273. oldalról.

Nemeskisfaludon, a hajdani „kutyabőrösök“ falujában

A Böhönyétől Marcali felé vezető úttól balra egy köhajtásnyira, széles völgyben párányi falut találunk. Nemeskisfaludnak hívják. Mindössze 87 háza és 303 lakosa van. Közigazgatásilag Szenyérhez tartozik.

Hogy mikor létesült ez a kis település, a falubeliek közül kevesen tudják bizonyosan. Az egyik háznál úgy halottuk, hogy már Dózsa idejében is lakták, s mert népe a vezér mellé állt, a mozgalom bukása után arra ítélték, hogy csak annyi birtoka lehet, „mint az évnek napjai“. Mások szerint a község még régebbi és valamikor a honfoglalás után két törzsből alakult. Ezek az állítások természetesen csak keletkezésének bizonytalanságából fakadnak. Egy dolog azonban biztos. Az első okleveles adat 1331-ben készült róla. A XV—XVI. században egy földbirtokosé volt, de 1715-ben már tisztán nemesek lakták. Hogy ki és mikor adományozta nekik a nemesi okleveleket, erről már nem tudunk.

A »Somogy Megye Monográfiaja« szerint első nemesi magú települője a Madarász-szalád volt, melynek egyik arja, Madarász József örökösökéje maradt Kisfalud népének. Annyi sok jót és szépet tudnak róla, hogy meghatódik tőle az érdeklődő. 1814-ben született, Jogot

végzett. Ügyvéd lett, majd országgyűlési képviselő. Egy alkalommal — úgy mondják a faludiak — a parlamentben hét képviselőtársával egyetemben nyíltan kijelentette: nem kell a király. Hogy így volt-e, nem tudjuk, de azt igen, hogy az 1832—33-as pozsonyi országgyűlésen bátran kiállt nézetei mellett, s Magyarországot függetlenségének tántoríthatatlan harcosa volt.

A szabadságharc bukása után kilenc évi várfogságra ítélték Kufsteinben.

1948-ban leplezték le emléktábláját.

Ma is élnek a hajdani kutyabőrösök utódai, egy független ország szabad embereiként. Olyan országban, melynek megvalósításáért negyvennyolcban oly sokat fáradozott nagy elődjük. Igaz, hogy ma nem megkülönböztett emberekként, kiknek a nemesi privilégium biztosítja a függetlenséget, de megvetésre sincsenek kárthatatva múltjukért. Olyan egyenlő polgárai a társadalomnak, mint bárki más, megbecsülésük mértéke attól függ, hogyan tudnak és akarnak beleilleszkedni országunk társadalmi rendjébe.

Kovács Sándor fiatal gazdához látogatunk el. Valaha az ő őseinek is volt címere, de nem sirya vissza a régít. Sőt!... Katonaidejéről mesél. Három évig szolgált a Bel-

ügyminisztérium belső karhatalmi állományában. Ötvenhatban, az ellenforradalom ideje alatt Budapesten fegyverrel harcolt a múlt sötét kísértetei ellen.

— Borzalmas volt, amit akkor láttam — emlékezik vissza. — Amikor megnyiták a börtönök kapui, következett a leggyalázatosabb gyilkosságok sorozata.

Leszerelt. Most 11 hold földön gazdálkodik. Két lova, egy fejőstehene, két bikaborjúja (mindkettő szerződött), egy anyagöbéje nyolc malacal és négy süldője van. Nem kell félnie, hogy nem lesz mit apritania a tejbe. Már régóta töpreng: termelőszövetkezetet kellene alakítani, hogy még jobban éljenek.

De akadnak mások is, akik így gondolkodnak. Madarász Zsigmond, a nagy előd unokaöccse is a termelőszövetkeztől beszél. Ő 14 holdon gazdálkodik, s ebből három—három és fél holdon vagy hétféle szerződéses növényt termel. Tudja, hogy miben van a pénz. Meglepődtem, amikor állatállományát sorolta. Egy ló, 3 marha, 2 bika stb.

— Nem egy pár ló?
— Csak egy. Minek több? Mindent traktorral végeztetek.

Ötvenhat előtt a szenyéri Uj Élet Termelőszövetkezet tagja volt.

— Kár, hogy felbomlott — panaszkolja. — Hatvankettő, vagy hatvanhárom forintot osztottunk az utolsó évben. Hát nem szép? Sokan meg is bélyegeztek, hogy tsz-tag voltam. De nem törődtem vele. S most is szívesen lennék tagja a termelőszövetkezetnek, ha alakulna.

— Az a baj, tudja — magyarázza —, hogy soknak van itt szőlője, gyümölcsöse, és sajnálják a közösbe vinni, pedig ha ott jövedelmezne gyümölcsösük, akkor is az övék lenne.

El, dolgozik, tervez a falu népe. A hajdani kutyabőrös nemesek késői ivadéka. A téli népművelés keretében tíz előadáson ismerkednek meg a világ mezőgazdaságának kérdéseivel, az SZKP XXI. kongresszusának anyagával, a somogyi parasztmozgalommal stb.

KISZ-szervezetünk is van, melynek munkájában a falu összes fiatalja részt vesz. Farsangkor szindarabot játszanak: Csiky Gergely: »Művirágok« című darabját. Az idén KISZ-helyiséget és kultúrotthont építenek, az utóbbit egy régi kocsmáépületből.

Elveszték a nemeskisfaludai nemesi előjogai, lassan megeszi az idő az utolsó kutyabőrt is. Ma már nem is sajnálja senki. Beilleszkedtek az új rendszerbe, és boldogan, elégedetten élnek.

Szentaj Sándor

